

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

วิวัฒนาการด้านการเมือง และการศึกษาของสาธารณประชาชนจีนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์ ได้ส่งผลให้มีการจัดการศึกษาตามโครงการแลกเปลี่ยน นักศึกษาระหว่างประเทศหลายโครงการ จึงมีนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้ามาศึกษาในประเทศไทย เพิ่มมากขึ้น (สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ, 2553) ข้อมูลสถิติของกระทรวงศึกษาธิการจีนเปิดเผยว่าจำนวนนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ศึกษาต่อในต่างประเทศ ตัวเลขคาดการณ์ ในปี 2010 มีจำนวน 2.2 แสนคน เพิ่มจากปี 2009 ถึงร้อยละ 54 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี (กรมส่งเสริมการส่งออก, 2553) โดยประเทศที่ไปศึกษาต่อมากที่สุดคือ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย อังกฤษ ยุโรป แคนาดา และเอเชีย นักศึกษาที่ไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ จะมีลักษณะพิเศษ 3 ประการ คือ มีอายุน้อยลง มาจากครอบครัวประชาชนทั่วไป และสนใจศึกษาต่อยังต่างประเทศ ปัจจุบันสนับสนุนให้ผู้ปกครองและนักศึกษาตัดสินใจเรียนต่อยังต่างประเทศ คือ บทบาททางเศรษฐกิจของจีนที่ทวีความสำคัญมากขึ้นบนเวทีโลก ทำให้แต่ละประเทศสนใจทำการค้ากับจีน จากข้อมูลรายงานแนวโน้มและทิศทางการศึกษา ต่อต่างประเทศนักศึกษาจีน ประจำปี 2010 ได้สุ่มสำรวจสอบถามผู้ปกครองและนักศึกษา จำนวน 5,000 รายทั่วประเทศ ตั้งแต่เดือนตุลาคม - เดือนพฤศจิกายนปี 2009 ผลการสำรวจสรุปว่านักศึกษา เกินกว่าครึ่งเตรียมตัวศึกษาต่อต่างประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงกระแสการเรียนต่อต่างประเทศ โดยปัจจัยในการเลือกเรียนต่อต่างประเทศ ประกอบด้วยคุณภาพการศึกษา สิ่งแวดล้อม ค่าธรรมเนียมการศึกษา และปัจจัยอื่นๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ความปลอดภัย การได้งานทำ โอนสัญชาติได้หรือไม่ จากผลการศึกษาทำให้เห็นได้ว่านักศึกษาและผู้ปกครองมีการตัดสินใจที่เป็นเหตุเป็นผลมากยิ่งขึ้น และให้ความสำคัญกับการวางแผนการเรียนให้สอดคล้องกับการทำงานในอนาคต

สำหรับโอกาสของประเทศไทยในตลาดการศึกษาจีนนั้น ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต ตั้งแต่ปี พ.ศ.2518 ความร่วมมือในด้านต่างๆ ได้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาซึ่งเป็นกลไกพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศซึ่งตลอดระยะเวลา 35 ปี ความร่วมมือของสถาบันการศึกษาไทย-จีน นับได้ว่ามีความสัมพันธ์ที่ตึกมากที่สุด สังเกตได้จากสถาบันขงจื้อ ซึ่งเป็นสถาบันภาษาและวัฒนธรรมของจีนที่ได้เปิดในสถานศึกษาในประเทศไทยมากถึง 15 แห่ง ส่วนการเข้ามาศึกษาต่อของนักศึกษาจีนในประเทศไทยจากข้อมูลรายงานของสถานกงสุลใหญ่ไทยในนครเฉิงตู พบว่านักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทยมีจำนวนมากและโอกาสของประเทศไทย ในการขยายตลาดการศึกษากับประเทศจีนประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของสังคม การพัฒนาหลักสูตรโดยความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างชาติ การประชาสัมพันธ์ การศึกษาต่อยังประเทศไทย เช่น การแนะนำเชิญชวนโดยตรง การจัดบรรยายตาม

มหาวิทยาลัยต่างๆ การจัดงานแสดงนิทรรศการศึกษาคู่ การจัดคณะผู้แทนการศึกษาแลกเปลี่ยน การเยือน ทั้งนี้ เพื่อแนะนำสถานที่ศึกษาต่อในประเทศไทย และประชาสัมพันธ์หลักสูตรการศึกษาที่น่าสนใจให้นักเรียนและผู้ปกครองได้รับทราบ

จากข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ, 2552 หน้า 5-15 ตั้งแต่ปี 2548-2552) จำนวนนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจาก 1,615 คน เป็น 8,993 คน ในปี 2552 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 47.20 ของนักศึกษาต่างชาติทั้งหมดในสถาบันอุดมศึกษาของไทย โดยหลักสูตรที่นักศึกษาจีนนิยมเลือก ได้แก่ หลักสูตรด้านสารสนเทศ (IT) ด้านการท่องเที่ยว และด้านบริหารจัดการ โดยมหาวิทยาลัยที่มีนักศึกษาต่างชาติเข้าเรียนมากที่สุด 10 อันดับแรก คือ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเว็สเตอร์ (ประเทศไทย) มหาวิทยาลัยซิลเลอร์สแตมฟอร์ด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมิชซัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (ฐานเศรษฐกิจ, 2553)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (มสด.) เป็นสถาบันอุดมศึกษาหนึ่งที่มีนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้ามาศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ยังเป็นวิทยาลัยครูสวนดุสิต ซึ่งได้จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้แก่เจ้าหน้าที่จากกรมการต่างประเทศ มณฑลยูนนาน และต่อมาเมื่อวิทยาลัยครูมีสถานภาพเป็นสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ได้มีการลงนามความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐในมณฑลยูนนาน อย่างเป็นทางการในวันที่ 4 เมษายน 2539 บุคลากรที่เข้ามาศึกษาภาษาไทยได้แก่ บุคลากรของสำนักวิเทศสัมพันธ์ กระทรวงต่างประเทศ วิทยาลัย การปกครองยูนนาน สถาบันการศึกษาและองค์กรจากเขตการปกครองตนเองต้าลี่ เขตปกครองชนกลุ่มน้อยยูนนาน และสถาบันอาชีพที่ 8 (การโรงแรมและการท่องเที่ยว) ของยูนนาน เป็นต้น จากนั้นได้ขยายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในประเทศจีนเรื่อยมา เช่นการจัดทำโครงการความร่วมมือกับสถาบันชนชาติยูนนาน (Yunnan Institute of the Nationalities) สถาบันการเงินการค้ามณฑลยูนนาน (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยการเงินและเศรษฐศาสตร์แห่งมณฑลยูนนาน (Yunnan Institute of Finance and Trade) สำนักวิเทศสัมพันธ์สัมพันธ์เสฉวน เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน(Sichuan Foreign Affairs Office) และวิทยาลัยครูเสฉวน (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยครูเสฉวน Sichuan Teacher University) ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ได้เปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ได้มีการเริ่มรับนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้ามาศึกษา ในระดับปริญญาตรีเป็นครั้งแรก โดยใช้หลักสูตรระบบ 2+2 หรือ 3+1 ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างๆในสาธารณรัฐประชาชนจีน จากปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน จากการสำรวจเมื่อวันที่ 18 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2555 พบว่า มีนักศึกษาจากมณฑลกวางสี และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีนมาเข้ามศึกษาต่อ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต รวมทั้งสิ้นจำนวน 99 คน เป็นนักศึกษาที่เข้ามาศึกษา ในหลักสูตรภาษาไทย หลักสูตรอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ (ธุรกิจการบิน) หลักสูตรอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ (ธุรกิจการโรงแรม) หลักสูตรการบริหารธุรกิจ (ธุรกิจระหว่างประเทศ) (สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, 2555) และเนื่องจากหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ได้เปิดรับนักศึกษามีเป็นจำนวนมากถึง 60 หลักสูตร ของ 8 คณะ แต่

นักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน เข้ารับการศึกษาเพียง 4 หลักสูตร ใน 3 คณะเท่านั้น คือ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ และคณะวิทยาการจัดการ โดยเฉพาะหลักสูตรที่เป็นอัตลักษณ์ที่มหาวิทยาลัยมีความเป็นเลิศ เช่น หลักสูตรปฐมวัย หลักสูตรอุตสาหกรรมอาหารและการบริการ หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ยังไม่มีนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้ามาศึกษาเลย ดังนั้น การส่งเสริมให้นักศึกษาจีนเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตเพิ่มมากขึ้น ในหลักสูตร ต่างๆ โดยเฉพาะหลักสูตรที่เป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จึงเป็นนโยบายที่เหมาะสม ดังนั้น คณะผู้วิจัย จึงต้องการทำการวิจัยเกี่ยวกับการเข้าถึงการเข้ารับการศึกษา ด้านการให้บริการ ด้านการศึกษาและคุณภาพชีวิตในสถานศึกษา ทักษะ ตลอดจนความต้องการเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ของนักศึกษาจีน เพื่อแสวงหาแนวทางในการส่งเสริมนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนให้เข้ามารับศึกษาในมหาวิทยาลัยไทย ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำข้อมูลมาปรับปรุงพัฒนาการบริการด้านการศึกษาให้ตรงตามต้องการของผู้เข้ารับการศึกษา และเพื่อยกระดับคุณภาพของการบริการด้านการศึกษาให้เข้าสู่ระดับสากลต่อไป

การวิจัยเกี่ยวกับการเข้าถึงการเข้ารับการศึกษา ด้านการให้บริการด้านการศึกษา และคุณภาพชีวิตในสถานศึกษา ทักษะ ตลอดจนความต้องการเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตนั้น จะทำให้คณะผู้วิจัยได้ค้นหาแนวทางในการประชาสัมพันธ์ และเพิ่มจำนวนนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนให้เข้ามาศึกษาเพิ่มขึ้น ทั้งนี้จะได้นำข้อมูลจากการวิจัยมาเป็นแนวทางปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการบริการด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ให้ตรงตามต้องการของนักศึกษานานาชาติ และเป็นการยกระดับคุณภาพศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ให้เข้าสู่ระดับสากลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1.2.1 เพื่อแสวงหาแนวทางการเพิ่มจำนวนนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนให้เข้ามาเข้ารับการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

1.2.2 เพื่อแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการเชิงวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ให้แก่นักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนในโอกาสต่อไป

1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่

1.3.1.1 นักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เข้ารับการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 99 คน

1.3.1.2 กลุ่มเพื่อนของนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เข้ารับการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 30 คน

1.3.1.3 คณะผู้สอนนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เข้ารับการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 25 คน

1.3.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

1.3.2.1 ตัวแปรอิสระ : ภูมิหลังของนักศึกษาจากประเทศ
สาธารณรัฐประชาชนจีน ประกอบด้วย

- เพศ
- อายุ
- หลักสูตรที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา
- ประสบการณ์เกี่ยวกับภาษาไทยก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ดุษิต

- อาชีพบิดามารดา/ผู้ปกครอง
- เหตุผลในการเลือกเรียนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

1.3.2.2 ตัวแปรตาม : ทักษะของนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เข้ารับ
การศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

- คุณภาพอาจารย์
- ความเหมาะสมของสถานศึกษา สิ่งแวดล้อม และบรรยากาศการศึกษา
- คุณภาพของบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ
- การให้บริการของมหาวิทยาลัยในด้านการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
- ความต้องการ/ความคาดหวัง

1.3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา งานวิจัยนี้ดำเนินการในปีการศึกษา 2555 ตั้งแต่ 1
สิงหาคม 2555 - 31 กรกฎาคม 2556

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.4.1 ผลการวิจัยจะได้รับการนำเสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ในการพัฒนา
ศักยภาพให้สอดคล้องกับการตลาดและการรองรับนักศึกษาจีนที่เพิ่มขึ้น

1.4.2 เมื่อมหาวิทยาลัยใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยในการปรับปรุงระบบงานให้
เหมาะสมกับความต้องการของนักศึกษาซึ่งเป็นลูกค้าจากจีน จำนวนนักศึกษาจีนย่อมเพิ่มขึ้นตาม
นโยบายของมหาวิทยาลัย